

Predmet C-252/22

**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda**

Datum podnošenja:

8. travnja 2022.

Sud koji je uputio zahtjev:

Curtea de Apel Târgu Mureș (Rumunjska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

16. veljače 2022.

Tužitelj:

Societatea Civilă Profesională de Avocați AB & CD

Tuženici:

Consiliul Județean Suceava

Președintele Consiliului Județean Suceava

Agencia pentru Protecția mediului Bacău

Consiliul Local al Comunei Pojorâta

Intervenijent:

QP

Predmet glavnog postupka

Žalbe koje su podnijeli tužitelj Societatea Civilă Profesională de Avocați AB & CD (građanskopravno strukovno društvo odvjetnika) i tuženik Consiliul Județean Suceava (Vijeće okruga Suceava, Rumunjska) protiv presude u građanskom postupku koju je donio Tribunalul Cluj (Viši sud u Cluju, Rumunjska) u predmetu koji se odnosi na tužbu kojom je tužitelj, u postupku koji se vodio između njega i drugih tuženika, zatražio poništenje određenih upravnih akata na kojima su se temeljili izgradnja jednog odlagališta i njegovo uklanjanje.

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Na temelju članka 267. UFEU-a traži se tumačenje članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a, članka 47. Povelje te članka 9. stavaka 3., 4. i 5. Aarhuške konvencije.

Prethodna pitanja

Treba li članak 47. [prvi stavak Povelje] u vezi s člankom 19. [stavkom 1. drugim podstavkom UEU-a] i člankom 2. točkom 4. u vezi s člankom 9. stavkom 3. Konvencije o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša, potpisane 25. lipnja 1998. u Aarhusu (Danska) i odobrene u ime Europske zajednice Odlukom Vijeća 2005/370/EZ od 17. veljače 2005., tumačiti na način da je pojmom „javnost” obuhvaćen pravni subjekt, kao što je to građanskopravno strukovno društvo odvjetnika, koji se ne poziva ni na kakvu povredu vlastitog prava ili interesa samog pravnog subjekta, nego umjesto toga na povredu pravâ i interesa fizičkih osoba, odnosno odvjetnika koji čine takav oblik organizacije profesije, [i] može li se takav subjekt u skladu s člankom 2. točkom 4. Konvencije izjednačiti s grupom fizičkih osoba koje djeluju posredstvom određene udruge ili organizacije?

2. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje, uzimajući u obzir [i] ciljeve članka 9. stavka 3. Konvencije i cilj djelotvorne sudske zaštite prava dodijeljenih pravom Unije, treba li članak 9. stavak 3. Konvencije i članak 47. [prvi i drugi stavak Povelje] u vezi s člankom 19. [stavkom 1. drugim podstavkom UEU-a] tumačiti na način da im se protivi odredba nacionalnog prava kojom se pristup takvog građanskopravnog strukovnog društva odvjetnika pravosuđu uvjetuje dokazivanjem njegova vlastitog interesa ili činjenicom da se pokretanjem postupka namjerava zaštititi pravni položaj koji je izravno povezan sa samim ciljem radi kojeg je osnovan takav oblik organizacije, odnosno u ovom slučaju građanskopravno strukovno društvo odvjetnika?

3. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo i drugo pitanje ili neovisno o odgovorima na ta dva pitanja, treba li članak 9. stavke 3., 4. [i] 5. Konvencije te članak 47. [prvi i drugi stavak Povelje] u vezi s člankom 19. [stavkom 1. drugim podstavkom UEU-a] tumačiti na način da izraz da odgovarajući i djelotvoran pravni lijek, uključujući donošenje sudske odluke, treba biti „ne toliko skup”, pretpostavlja pravila i/ili kriterije za ograničavanje troškova koje snosi stranka u postupku koja ne uspije u postupku na način da nacionalni sud treba osigurati poštovanje zahtjeva u pogledu troška koji ne smije bit toliko skup, pri čemu treba uzeti u obzir [i] interes osobe koja nastoji zaštititi svoja prava i opći interes povezan sa zaštitom okoliša?

Navedene odredbe prava Unije

Članak 4. stavak 3. i članak 19. stavak 1. UEU-a; članak 216. stavci 1. i 2. UFEU-a.

Povelja Europske unije o temeljnim pravima, članak 47. prvi i drugi stavak te članak 51.

Odluka Vijeća 2005/370/EZ od 17. veljače 2005. o zaključivanju, u ime Europske zajednice, Konvencije o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (Aarhuška konvencija), uvodne izjave 5. do 8., članak 1., članak 2. stavci 4. i 5., članak 3. stavci 4. do 6. te članak 9. stavci 1. do 4. Konvencije.

Navedene nacionalne odredbe

Rumunjski Ustav, ponovno objavljen, članak 52. stavak 1., u skladu s kojim svaka osoba koja smatra da je javno tijelo povrijedilo neko od njezinih legitimnih prava ili interesa upravnim aktom ili izostankom razmatranja određenog zahtjeva u roku koji se u tu svrhu predviđa zakonom ima pravo ishoditi priznavanje prava na koje se poziva ili legitimnog interesa, poništenje akta i naknadu štete.

Codul civil (Građanski zakonik), ponovno objavljen, članak 37. (Građanskopravna sposobnost poduzimanja pravnih radnji), članak 187. (Sastavni elementi pravne osobe), članak 188. (Svojstvo pravne osobe), članak 189. (Vrste pravnih osoba), članak 190. (Pravna osoba privatnog prava), članak 192. (Primjenjiv pravni sustav) i članak 193. (Učinci pravne osobnosti).

Codul de procedură civilă (Zakonik o građanskom postupku)

– članak 36. (Procesna legitimacija):

„Procesna legitimacija proizlazi iz identiteta stranaka i subjekata spornog pravnog odnosa na način kako se navodi u postupku. Postojanje ili nepostojanje pravâ i obveza na koje se poziva predstavlja meritorno pitanje”.

– članak 56. stavci 1., 2. i 3. (Stranačka sposobnost):

„(1) Svojstvo stranke u postupku imaju osobe koje uživaju građanska prava.

(2) Međutim, udruge, društva ili drugi subjekti koji nemaju pravnu osobnost mogu biti stranke u postupku ako su osnovani u skladu sa zakonom.

(3) Na nedostatak stranačke sposobnosti može se pozvati u bilo kojoj fazi postupka. Postupovni akti osobe koja nema stranačku sposobnost apsolutno su ništavi”.

– članak 451. (Iznos troškova)

- članak 452. (Dokazivanje troškova)
- članak 453. (Snošenje troškova)
- članak 483. stavci 1., 3. i 4 (Predmet i svrha tužbe. Nadležni sud)
- članak 488. stavak 1. točke 5. i 8. (Razlozi za poništenje)
- članak 491. (Protužalba i protužalba protiv osobe koja nije tužitelj u glavnom postupku (*recursul provocat*)) u vezi s člankom 472. (Protužalba)
- članak 634. stavak 1. točka 5. i članak 634. stavak 2. (Pravomoćne presude)

Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 (Zakon o upravnim sporovima br. 554/2004)

- članak 1. stavci 1. i 2.:

„(1) Svaka osoba koja smatra da je javno tijelo povrijedilo neko od njezinih legitimnih prava ili interesa upravnim aktom ili izostankom razmatranja određenog zahtjeva u roku koji se u tu svrhu predviđa zakonom može pred nadležnim upravnim sudom pokrenuti postupak kako bi ishodila poništenje akta, priznavanje prava na koje se poziva ili legitimnog interesa i naknadu pretrpljene štete. Legitimni interes može biti i privatni i javni.

(2) Osoba kojoj je pojedinačnim upravnim aktom, čiji je adresat neki drugi pravni subjekt, povrijeđeno bilo koje od njezinih legitimnih prava ili interesa može pokrenuti postupak pred upravnim sudom”.

- članak 2. stavak 1. točke (p), (r) i (s):

„(1) Za potrebe ovog zakona pojmovi i izrazi koji se navode u nastavku znače sljedeće:

(p) legitimni privatni interes – mogućnost da se zahtijeva određeno postupanje s obzirom na ostvarivanje subjektivnog i predvidljivog prava koje je unaprijed poznato;

(r) legitimni javni interes – interes koji se odnosi na pravni poredak i ustavnu demokraciju, jamstvo temeljnih prava, sloboda i obveza građana, ispunjenje potreba zajednice, izvršavanje ovlasti javnih tijela;

(s) zainteresirana tijela posvećena socijalnoj dobrobiti – nevladine strukture, sindikati, udruge, zaklade i slično, čiji je cilj zaštita pravâ različitih kategorija građana ili, ovisno o slučaju, pravilno funkcioniranje usluga javne uprave”.

- članak 8. stavak (11)

„(11) Fizičke osobe i pravne osobe privatnog prava mogu podnijeti tužbe radi zaštite određenog legitimnog javnog interesa samo podredno, i to ako je povreda legitimnog javnog interesa logično povezana s povredom subjektivnog prava ili legitimnog privatnog interesa”.

Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (Zakon br. 51/1995 o organizaciji i obavljanju odvjetničke djelatnosti), ponovno objavljen

– članak 5. stavak (5):

„Građanskopravno strukovno društvo čini dvoje ili više stalnih odvjetnika. U građanskopravnom strukovnom društvu svoju djelatnost mogu obavljati i odvjetnici suradnici ili odvjetnici koji su zaposlenici. Građanskopravno strukovno društvo i odvjetnici koji djeluju u okviru tog društva ne mogu pružati pravnu pomoć osobama s međusobno suprotstavljenim interesima”.

Statutul profesiei de avocat din 3 decembrie 2011 (Statut odvjetničke djelatnosti od 3. prosinca 2011.) koji je donijela Uniunea Națională a Barourilor din România (Nacionalna zajednica odvjetničkih komora Rumunjske, Rumunjska) (Monitorul Oficial al României br. 898 od 3. prosinca 2011.), u daljnjem tekstu: Statut.

– članak 196. stavak (3):

„3. U sporovima koji proizlaze iz obavljanja odvjetničke djelatnosti građanskopravno strukovno društvo odvjetnika može poduzimati radnje u postupku u svojstvu tužitelja ili tuženika, iako nema pravnu osobnost”.

Ordonanța de urgență a Guvernului [OUG] nr. 195/2005 privind protecția mediului (Vladina uredba sa zakonskom snagom br. 195/2005 o zaštiti okoliša)

– članak 2. točka 56.:

„Za potrebe ove uredbe sa zakonskom snagom primjenjuju se sljedeće definicije:

56. javnost znači jedna ili više fizičkih ili pravnih osoba, sukladno domaćem zakonodavstvu odnosno praksi, njihove udruge, organizacije ili skupine”.

– članak 3. točka (h):

„Načela i strateški elementi na kojima se temelji ova uredba sa zakonskom snagom jesu:

(h) informiranje i sudjelovanje javnosti u odlučivanju te pristup pravosuđu u pitanjima okoliša”.

– članak 5. točka (d):

„Država svakom pojedincu priznaje pravo na ,zdrav i ekološki uravnotežen okoliš’, pri čemu u tu svrhu osigurava:

(d) pravo da se izravno ili posredstvom organizacija za zaštitu okoliša u pitanjima okoliša obrati, ovisno o slučaju, upravnim tijelima i/ili sudovima, neovisno o okolnosti je li nastala određena šteta”.

– članak 20. stavci (1), (5) i (6):

„(1) Tijelo nadležno za zaštitu okoliša, zajedno s drugim tijelima središnje i lokalne javne uprave osigurava, ovisno o slučaju, informiranje, sudjelovanje javnosti u odlučivanju o određenim djelatnostima i pristup pravosuđu u skladu s odredbama [Aarhuške konvencije] koja je ratificirana Zakonom br. 86/2000.

(5) Javnost pristupa pravosuđu na temelju zakonodavstva koje je na snazi.

(6) Nevladine organizacije koje promiču zaštitu okoliša imaju pravo pokretanja sudskog postupka u pitanjima okoliša i imaju procesnu legitimaciju u sporovima koji se odnose na pitanja okoliša”.

Legea nr. 86/10 mai 2000 privind ratificarea Convenției privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziei și accesul la justiție în probleme de mediu, semnată la Aarhus la 25 iunie 1998 (Zakon br. 86 od 10. svibnja 2000. o ratifikaciji Konvencije o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša koja je potpisana 25. lipnja 1998. u Aarhusu).

Sažet prikaz činjenica i glavnog postupka

- 1 Tužitelj je tužbom koju je podnio protiv Consiliula Local al Comunei Pojorâta (Općinsko vijeće općine Pojorâta, Rumunjska) (okrug Suceava, Rumunjska), Vijeća okruga Suceava, Președintele Consiliului Județean Suceava (Predsjednik Vijeća okruga Suceava, Rumunjska) i Agenției pentru Protecția Mediului Bacău (Agencija za zaštitu okoliša u Bacău, Rumunjska), što su sve pravne osobe javnog prava, od prvostupanjskog suda, odnosno Tribunalul Cluj (Viši sud u Cluju) zatražio: i. poništenje odluke Općinskog vijeća općine Pojorâta od 16. rujna 2009. kojom se odobrava prostorni plan koji se odnosi na odlagalište u Pojorâti (u daljnjem tekstu: odlagalište), ii. djelomično poništenje građevinske dozvole br. 39 od 3. listopada 2012. koju je donio Predsjednik Vijeća okruga Suceava samo u odnosu na dozvolu za građevinske radove koji se odnose na odlagalište, koja je izdana u korist Vijeća okruga Suceava te iii. uklanjanje odlagališta koje je izgrađeno na temelju građevinske dozvole br. 39 od 3. listopada 2012.
- 2 Tužitelj, koji je građanskopravno strukovno društvo odvjetnika, ističe da se subjektivni razlozi na kojima se temelje upravni i sudski postupci odnose na „snažan utjecaj” koji je odlagalište prouzročilo u odnosu na troje odvjetnika koji čine to društvo, odnosno „snažan osjećaj užasnutosti, zaprepaštenosti, ljutnje i ogorčenosti koji smo osjetili kada smo vidjeli da se ostvario taj projekt”, dok je u pogledu nezakonitosti pobijanih upravnih akata to društvo istaknulo razne činjenične i pravne argumente.

- 3 Što se tiče merituma, tuženici navode da je gospodarenje otpadom jedan od glavnih problema zaštite okoliša u Rumunjskoj i da je okrug Suceava suočen s katastrofalnom situacijom u pogledu zbrinjavanja otpada na odlagalištima. Osim toga, izgradnja odlagališta provedena je u skladu sa svim tehničkim zahtjevima koji se predviđaju nacionalnim zakonodavstvom i zakonodavstvom Unije, uključujući Direktivu 1999/31/EZ o odlagalištima otpada.
- 4 Za potrebe zahtjeva za prethodnu odluku vrlo su važni prigovori koje su istaknuli tuženici, odnosno i. prigovor u pogledu činjenice da tužitelj nema stranačku sposobnost te ii. prigovor u pogledu činjenice da tužitelj nema procesnu legitimaciju i interes za pokretanje postupka pred sudom.
- 5 U prilog prvom prigovoru tuženici su istaknuli da, u skladu s člankom 5. točkom (d) Uredbe sa zakonskom snagom br. 195/2005, tužbe koje su obuhvaćene pravom na zdrav okoliš mogu podnijeti i fizičke osobe i nevladine organizacije osnovane s ciljem zaštite okoliša. Međutim, tužitelj, koji je građanskopravno strukovno društvo odvjetnika, nema pravnu osobnost i nije osnovan s ciljem zaštite okoliša. Iako se Zakonikom o građanskom postupku društvima ili drugim subjektima koji nemaju pravnu osobnost dopušta da poduzimaju radnje u postupku, člankom 196. stavkom 3. Statuta to se dopušta samo u sporovima koji su proizašli iz obavljanja profesionalne djelatnosti, što nije slučaj u ovom predmetu.
- 6 U prilog drugom prigovoru tuženici su naveli da se tužitelj nije pozvao na subjektivno pravo ni legitimni privatni interes koji su povrijeđeni upravnim aktima čije poništenje traži.
- 7 Prilikom ispitivanja istaknutih prigovora Tribunalul Cluj (Viši sud u Cluju) odbio je prigovor koji se odnosio na činjenicu da tužitelj nema stranačku sposobnost. Taj je sud smatrao, s jedne strane, da s obzirom na to da se člankom 5. Zakona br. 51/1995 tužitelju priznaje svojstvo strukovnog subjekta, pri čemu mu se omogućuje da u svoje ime sklapa određen broj pravnih akata te raspolaže vlastitom imovinom koja je namijenjena obavljanju odvjetničke djelatnosti, navedenim se tužitelju dodjeljuje posebna pravna sposobnost i sposobnost poduzimanja pravnih radnji u skladu s ciljem zbog kojeg je taj subjekt osnovan. Osim toga, tužitelj ispunjava uvjete predviđene člancima 187. i 188. Građanskog zakonika kako bi se moglo smatrati da ima pravnu osobnost, odnosno da je neovisna organizacija koja ima vlastitu imovinu, namijenjena ostvarivanju određenog zakonitog i moralnog cilja u skladu s općim interesom.
- 8 S druge strane, Tribunalul Cluj (Viši sud u Cluju) prihvatio je drugi prigovor pri čemu je smatrao, nakon što je analizirao pojmove „oštećena osoba” i „javni interes”, da se na javni interes u tužbi može pozvati samo podredno ako povreda legitimnog javnog interesa logično proizlazi iz povrede subjektivnog prava ili legitimnog privatnog interesa. Naime, iako se nacionalnim zakonodavstvom predviđa pristup pravosuđu u pitanjima okoliša, u tim okolnostima treba

razlikovati nevladine organizacije koje djeluju u području zaštite okoliša od drugih osoba.

- 9 Polazeći od utvrđenja da se pravom Unije u pitanjima okoliša ne uvodi opće pravo na zdrav i netaknut okoliš za svaku osobu i polazeći od definicije „zainteresirane javnosti” iz Konvencije, Tribunalul Cluj (Viši sud u Cluju) ističe da se ni člankom 9. stavkom 2. Aarhuške konvencije ni sekundarnim pravom Unije pripadnicima javnosti ne dodjeljuju bezuvjetan pristup pravosuđu, s obzirom na to da se tim odredbama strankama Konvencije i državama članicama Unije dopušta da odrede određene uvjete, što isključuje općenitu procesnu legitimaciju u pitanjima okoliša za sve osobe.
- 10 Međutim, tužitelj koji je podnio svoju tužbu pozivajući se na objektivni spor, odnosno koji je podnio tužbu kao tužbu čiji je cilj zaštita određenog javnog interesa, nije dokazao povredu određenog prava ili legitimnog interesa te stoga nema procesnu legitimaciju.
- 11 Protiv te odluke i tužitelj i Vijeće okruga Suceava podnijeli su žalbu Curtei de Apel Cluj (Žalbeni sud u Cluju, Rumunjska).
- 12 Tužitelj je u svojoj žalbi tvrdio da su prilikom donošenja odluke o prigovoru koji se odnosi na nedostatak procesne legitimacije i nepostojanje pravnog interesa povrijeđena odnosno da su pogrešno primijenjena pravna pravila materijalnog prava. S jedne strane, spor nije jedan od uobičajenih upravnih sporova, nego se odnosi na područje zaštite okoliša na koje se primjenjuju posebna pravna pravila na temelju kojih se pristup pravosuđu priznaje svakoj osobi i može se opravdati pozivanjem na javni interes, pri čemu nije potrebno pozvati se na legitimni privatni interes. S druge strane, navodeći da je svoju tužbu podnio kao pripadnik javnosti, u skladu s definicijom tog pojma iz članka 9. stavka 3. Konvencije, tužitelj tvrdi da je sud koji odlučuje o meritumu svoju odluku o odbijanju tužbe pogrešno utemeljio na odredbama članka 9. stavka 2. Konvencije.
- 13 Vijeće okruga Suceava u svojoj je žalbi osporilo odbijanje prigovora koji se odnosi na nepostojanje stranačke sposobnosti, pri čemu je istaknulo da je Tribunalul Cluj (Viši sud u Cluju) povrijedio postupovna pravna pravila čije nepoštovanje dovodi do ništavosti te presude. Prema mišljenju Vijeća okruga Suceava, tužiteljeva stranačka sposobnost je specijalizirana, a pravo na zdrav okoliš i zaštitu zdravlja svojstveno je samo fizičkim osobama.
- 14 Curtea de Apel Cluj (Žalbeni sud u Cluju) odbila je žalbu koju je podnijelo Vijeće okruga Suceava te je prihvatila tužiteljevu žalbu, pri čemu je ukinula pobijanu presudu i vratila predmet Tribunalulu Cluj (Viši sud u Cluju).
- 15 Tijekom žalbenog postupka Vijeće okruga Suceava podnijelo je Înalta Curtea de Casație și Justiție (Vrhovni kasacijski sud, Rumunjska) zahtjev za prijenos predmeta, koji je prihvaćen. Predmet je stoga prenesen na sud koji je uputio zahtjev, odnosno na Curtea de Apel Târgu Mureș (Žalbeni sud u Târgu Mureșu, Rumunjska). Presuda Curtee de Apel Cluj (Žalbeni sud u Cluju) automatski je

ukinuta time što je prihvaćen zahtjev za prijenos te je sud koji je uputio zahtjev nastavio postupak kako bi odlučio o dvjema žalbama.

Glavni argumenti stranaka glavnog postupka

- 16 I tužitelj i Vijeće okruga Suceava zahtijevali su od suda koji je uputio zahtjev da Sudu uputi zahtjev za prethodnu odluku.

Sažet prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 17 Sud koji je uputio zahtjev ističe da iz općeg pravila iz Zakona o upravnim sporovima proizlazi da se nacionalni zakonodavac opredijelio za spor subjektivne prirode, odnosno da se „oštećena osoba” treba pozvati na vlastiti interes koji je zakonodavac odredio kao „legitimni privatni interes”.
- 18 U području zaštite okoliša nacionalnim zakonodavstvom kojim se prenosi Konvencija predviđa se mogućnost pristupa pravosuđu kao izraz temeljnog prava svake osobe na zdrav i ekološki uravnotežen okoliš.
- 19 U tom području, s jedne strane, nacionalni zakonodavac predviđa mogućnost objektivnog spora na koji se može pozvati jer je izraz prava na pristup pravosuđu, ali kategorija osoba koje se prvenstveno i izravno mogu pozivati na legitimni javni interes ograničena je na nevladine organizacije koje promiču zaštitu okoliša i koje po toj osnovi nisu dužne dokazati legitimni privatni interes.
- 20 S druge strane, svaka osoba ima pravo da se izravno ili posredstvom organizacija za zaštitu okoliša u pitanjima okoliša obrati, ovisno o slučaju, upravnim tijelima i/ili sudovima, neovisno o okolnosti je li nastala određena šteta. U takvoj situaciji javnost, za razliku od nevladinih organizacija koje promiču zaštitu okoliša, pristupa pravosuđu na temelju zakonodavstva koje je na snazi. Međutim, Zakon o upravnim sporovima, na koji se upućuje u članku 20. stavku (5) Uredbe sa zakonskom snagom br. 195/2005, s tog aspekta pretpostavlja da prvenstveno treba opravdati legitimni privatni interes, a time i subjektivni spor, i osoba koja se na njega poziva, osim nevladinih organizacija koje promiču zaštitu okoliša, može se također podredno pozvati na legitimni javni interes tek nakon što potvrdi legitimni privatni interes.
- 21 U skladu s argumentima suda koji odlučuje o meritumu, tužitelj se ne može prvenstveno pozivati na legitimni javni interes a da se ne mora pozvati na određen legitimni privatni interes, konkretnije, tužitelj nije obuhvaćen kategorijom „zainteresirane javnosti”, kako je definirana u članku 9. stavku 2. Konvencije.
- 22 Budući da je Tribunalul Cluj (Viši sud u Cluju) prilikom prihvaćanja prigovora koji se odnosi na nedostatak procesne legitimacije i nepostojanje pravnog interesa svoju argumentaciju temeljio na odredbama članka 9. stavka 2. Konvencije, sud koji je uputio zahtjev podsjeća na razliku između sustava pristupa sudu

predviđenih člankom 9. stavkom 2. odnosno člankom 9. stavkom 3. Konvencije, a koje je Sud napravio u svojoj sudskoj praksi, to jest u točkama 44. do 49. presude od 14. siječnja 2021., Stichting Varkens in Nood i dr. (C-826/18, EU:C:2021:7).

- 23 Osim toga, Curtea de Apel Târgu Mureș (Žalbeni sud u Târgu Mureșu) navodi da je Societatea Civilă Profesională de Avocați AB & CD pred Tribunalulom Cluj (Viši sud u Cluju) i žalbenim sudom tvrdila da je tužbu podnijela i u svoje ime i u ime troje odvjetnika koji su njezini članovi.
- 24 U tim okolnostima valja postaviti prvo pitanje koje se odnosi na pojmove „javnost” i „zainteresirana javnost” definirane u članku 2. točkama 4. i 5. Konvencije.
- 25 U slučaju potvrdnog odgovora Suda na jedan od aspekata prvog pitanja (prvi aspekt koji se odnosi na to može li se tužitelju priznati svojstvo „javnosti” u smislu članka 2. točke 4. i članka 9. stavka 3. Konvencije te drugi aspekt koji se odnosi na to može li se tužitelj pozvati na prava i interese odvjetnika koji su fizičke osobe i koji su njegovi članovi), sud koji je uputio zahtjev postavlja drugo pitanje, odnosno treba li pravo Unije tumačiti na način da mu se protivi nacionalna odredba kojom se pristup građanskopravnog strukovnog društva odvjetnika pravosuđu uvjetuje provjerom postojanja njegova vlastitog interesa ili činjenicom da se pokretanjem postupka nastoji zaštititi pravni položaj koji je izravno povezan sa samim ciljem radi kojeg je osnovano takvo društvo.
- 26 Treće prethodno pitanje odnosi se na troškove postupka u području zaštite okoliša.
- 27 Tužitelj je u svim fazama postupka tvrdio da se nacionalnim zakonodavstvom ne osigurava razumna predvidljivost u pogledu izvjesnosti obveze snošenja troškova i ukupnih troškova postupka. Naime, tužitelj tvrdi da je namjeravao ostvariti svoje pravo na pristup pravosuđu u skladu s člankom 9. stavkom 3. Konvencije a da nije imao mogućnost saznati ili predvidjeti maksimalan iznos troškova za koji mu se može naložiti da ih je dužan snositi.
- 28 Međutim, Vijeće okruga Suceava platilo je cijelu nagradu za rad odvjetnicima koje je odabralo u ovom sporu u iznosu od oko 276 000 rumunjskih leua (oko 50 000 eura).
- 29 Sud koji je uputio zahtjev u tom pogledu navodi, s jedne strane, da se člancima 451. do 453. Zakonika o građanskom postupku detaljno utvrđuje što obuhvaćaju troškovi postupka (sudske troškove koji se plaćaju državi, nagrade za rad odvjetnika, savjetnika, iznose koji se plaćaju svjedocima itd.), kojoj se stranci u postupku može naložiti snošenje troškova (stranci koja ne uspije u postupku, na zahtjev stranke koja je uspjela u sporu) te određeni kriteriji koje sud može primijeniti kako bi uz obrazloženje smanjio nagrade za rad odvjetnika (ako su te nagrade očito neproporcionalne vrijednosti ili složenosti predmeta ili poslu koji je obavio odvjetnik, uzimajući u obzir okolnosti slučaja).

- 30 S druge strane, člankom 9. stavkom 4. Konvencije predviđa se da postupci navedeni u stavcima 1. do 3. imaju osigurati odgovarajuće i djelotvorne pravne lijekove i trebaju biti „pravični, jednakopravni, pravodobni i *ne toliko skupi*”.
- 31 Sud koji je uputio zahtjev pita sadržavaju li prethodno navedene odredbe nacionalnog prava dovoljne kriterije za ocjenu visokih troškova sporova koji proizlaze iz nepoštovanja pravnih pravila u području zaštite okoliša i koji mogu imati učinak zabrane na način da subjekta privatnog prava odvraćaju od podnošenja tužbe u tom području, te treba li u tom kontekstu uzeti u obzir posebna pravna pravila i kriterije.
- 32 Osim toga, pozivajući se na sudska praksu Suda koja se odnosi na članak 11. stavak 4. Direktive 2011/92/EU, odnosno pozivajući se na točku 44. i točku 2. izreke presude od 15. ožujka 2018., North East Pylon Pressure Campaign i Sheehy (C-470/16, EU:C:2018:185), Curtea de Apel Târgu Mureș (Žalbeni sud u Târgu Mureșu) smatra da je potrebno utvrditi primjenjuje li se ta sudska praksa na članak 9. stavak 4. Konvencije.
- 33 Sud koji je uputio zahtjev od Suda traži da donese odluku na temelju članka 105. Poslovnika, pri čemu svoj zahtjev obrazlaže činjenicom da se spor pred nacionalnim sudovima vodi od 3. listopada 2018.